

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Powiatu Z. - Powiatowemu Zarządowi Dróg w Z.
przeciwko O. S.A. w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 6 września 2018 r.,
zażalenia pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w C.
z dnia 20 marca 2018 r., sygn. akt VI Ca (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i pozostawia rozstrzygnięcie o
kosztach postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w C. uchylił na podstawie 386 § 2 k.p.c. wyrok Sądu Rejonowego w Z., zniósł postępowanie za okres od dnia 27 października 2017 r. jako objęte nieważnością i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wyjaśnił, że podstawa nieważności postępowania w postaci pozbawienia strony możliwości działania (art. 379 pkt 5 k.p.c.) zachodzi także wtedy, gdy z powodu wadliwości procesowych sądu będących skutkiem naruszenia przepisów postępowania, wady zawiadomienia o terminie rozprawy poprzedzającej wydanie

orzeczenia, uzasadniały jej odroczenie. W ocenie Sądu drugiej instancji, wobec otwarcia rozprawy na nowo na terminie publikacyjnym i nieobecności na tym terminie pełnomocników stron, rozprawa w dniu 27 października 2017 r. podlegała odroczeniu na podstawie art. 214 § 1 k.p.c. i pełnomocnicy powinni być powiadomieni o nowym terminie. Przeprowadzenie rozprawy pod ich nieobecność, dopuszczenie dowodu z odpisów z księgi wieczystej i wydanie wyroku skutkuje nieważnością postępowania i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W zażaleniu na powyższy wyrok pozwana zarzuciła naruszenie art. 379 pkt 5 w zw. z 224 § 1 i 2 k.p.c., 225 k.p.c., 237 k.p.c. oraz 316 § 2 k.p.c. i wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 379 pkt 5 k.p.c. nieważność zachodzi wówczas, gdy strona została pozbawiona możliwości obrony praw. Zachodzi taka sytuacja procesowa w przypadku kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek – naruszenia konkretnych przepisów postępowania i wpływu tego uchybienia na możliwość działania strony oraz oceny, czy pomimo ich zaistnienia strona mogła bronić swoich praw. Nie każde zatem naruszenie przepisów postępowania stanowi przyczynę nieważności postępowania.

Zgodnie z art. 149 § 2 k.p.c. strony zawiadamia się o posiedzeniach jawnych, a stronie nieobecnej należy zawsze doręczyć wezwanie na następne posiedzenie. Zamknięcie rozprawy i wyznaczenie terminu publikacyjnego a następnie jej otwarcie i przeprowadzenie mimo nieobecności stron stanowi naruszenie art. 214 § 1 k.p.c. Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku stanowi ono przyczynę nieważności postępowania. Znaczenie ma bowiem przebieg otwartej na nowo rozprawy i jego znaczenie dla praw stron, a zwłaszcza, czy pomimo tego uchybienia mogli oni tych praw bronić a to podlega ocenie *in casu*. Przeprowadzenie w toku takiej rozprawy dowodu z dokumentu, jakim jest odpis z księgi wieczystej, stanowiącego weryfikację stanu prawnego nieruchomości, mogło naruszać prawa stron do złożenia twierdzeń związanych z treścią dokumentu. Strona mogła bronić swego prawa w tym zakresie w apelacji ale jak wynika z jej

treści, powód nie kwestionował ustalonego stanu faktycznego, w tym również treści ksiąg wieczystych a jedynie prezentował odmienne stanowisko prawne co do źródła uprawnienia zarządcy drogi w zakresie roszczenia o zobowiązanie pozwanej do przeniesienia słupów telekomunikacyjnych zlokalizowanych w pasie drogi powiatowej, kwestionując jego związek z prawem własności. Pozwana wnosząc zażalenie kwestionuje natomiast ocenę, że jej prawa zostały naruszone. Podzielić trzeba pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 29 września 2016 r., V CZ 54/16 (nie publ.) w identycznym stanie faktycznym, że omawiane uchybienie przepisom postępowania nie spowodowało rzeczywistego pozbawienia możliwości obrony praw strony, która wniosła apelację ani praw strony przeciwnej.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c., o kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygając zgodnie z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c.

aj